

Slovenski dom

Štev. 281.

V Ljubljani, torek 13. decembra 1938.

Leto III

Uradne številke o izidu nedeljskih volitev v državi: Lista dr. Stojadinoviča, dr. Korošca in dr. Spaha 1,636.519 glasov lista dr. Mačka, JNS, socialistov in komunistov 1,336.833 glasov

Belgrad, 13. dec. Notranje ministristvo je izdalo o poteku in o izidu nedeljskih volitev uradno poročilo, iz katerega povzemamo naslednje:

Dan volitev je v vsej državi potekel v redu in miru, izven nje nekaj incidentov, pri katerih sta bili v vrdarski banovini pri spopadu z organi oblasti ubiti dve osebi. Pri medsebojnih spopadih med meščani sta bili tudi v drinski banovini ubiti dve osebi, ranjenih pa 14. V hrvatskih krajih je bilo s strani pristašev bivše HSS mnogo nasilja in grožnje proti njihovim političnim nasprotnikom.

Po uradnih podatkih, ki jih je dobilo notranje ministristvo, so rezultati izraženi v številkah po posameznih banovinah sledeči:

(Številke pomenijo: prva skupina je število glasov, ki so bili oddani za listo dr. Milana Stojadinoviča, druga skupina so glasovi za listo dr. Mačka, a tretja skupina število glasov za listo Dimitrija Ljotiča.)

banovina:	dr. Stojadinovič	dr. Maček	D. Ljotič
dravska	170.252	45.123	1132
savska	111.483	529.712	2137
dunavska	372.085	129.269	17.291
moravska	248.733	77.818	802
drinska	189.291	136.297	3806
vrhaska	107.421	101.873	1071
primorska	42.781	159.428	2387
vardarska	226.716	74.977	133
zetska	128.174	70.765	1041
Belgrad	39.683	11.561	510

Skupaj 1,636.519 1,336.823 30.310

V odstotkih izraženo, so vse tri državne kandidatne liste po posameznih banovinah dobile sledeče odstotke glasov:

banovina:	dr. Stojadinovič	dr. Maček	D. Ljotič
dravska	78.64	20.84	0.52
savska	17.33	82.34	0.33
dunavska	71.74	24.93	3.33
moravska	75.98	23.77	0.24
drinska	57.47	41.38	1.15

V Sloveniji je dr. Korošec dobil 170.252 glasov

Dr. Maček, dr. Kramer, socialisti, komunisti, dr. Stanovnik in dr. Breclj pa 45.123 glasov

Ljubljana, 13. decembra.

V Sloveniji je lista dr. Stojadinoviča in dr. Korošca dobila 170.252 glasov, združeni nasprotniki: dr. Kramer, Pucelj, socialisti, komunisti, stanovniki in brecljevci ter ljotičevci pa vsega skupaj 45.123 glasov.

V Sloveniji je JRZ dobila absolutno večino v mestu Ljubljani in v vseh okrajih: v Ptuj, Smarju, Brežicah, Dravogradu, Gornjem gradu, Laškem, Murski Soboti, Konjicah, Ljutomeru, Dolnji Lendavi, Celju, Maribor-desni breg, Maribor-levi breg, Kamniku, Sloveni Gradcu, Krškem, Kranju, Litiji, Škofji Loki, Črnomlju, Novem mestu, Kočevju, Radovljici, ljubljanski okolici, v mestu Ljubljani, in sicer:

Okraj Ptuj: Marko Kranjc (JRZ) 11.485, Maček Anton (JRZ) 69, skupaj JRZ 11.554; Jožef Lacko (Maček) 46, Kolaric Anton (Maček) 460, skupaj Maček 1467; Drago Segla (Ljotič) 11. — Glasovalo je 13.032 volivcev.

Okraj Smarje: dr. Ogrizek Anton (JRZ) 5919; Franc Jevšnik (M) 1148, Milan Jenčič (M) 86, Franc Nejedli (M) 146; skupaj JRZ 5919, Maček 1380, Julij Hmelak (Ljotič) 11. — Glasovalo je 7310 volivcev.

Okraj Brežice: Tratinč Josip (JRZ) 4640; Andrej Budič (M) 369, Krunoslav Batusič (M) 74, dr. Vekoslav Kukovec (M) 344, Franc Trupej (M) 1561; skupaj JRZ 4640, dr. Maček 2465, Franc Zupančič (Ljotič) 14. — Glasovalo je 7019 volivcev.

Okraj Dravograd: Gajšek Karel (JRZ) 2921, Alojz Rozman (JRZ) 137, skupaj JRZ 3058; Karel Dobršek (M) 757, Viktor Eržen (M) 1468, Franc Bart (M) 10, skupaj dr. Maček 2235; Hinko Slajmer (Ljotič) 11. Glasovalo je 5304 volivcev.

Okraj Gornji grad: Martin Steblovnik (JRZ) 2343; Franja Papež (M) 119, Anton Zežel (M) 188, skupaj Maček 307; Vinko Vabič (Ljotič) 15. — Glasovalo je 3265 volivcev.

Okraj Laško: Mirko Bitenc (JRZ) 3941; Alojz Lešnik (M) 587, Alojz Hohkraut (M) 1119, Josip Petejan (M) 1587, skupaj Maček 3298; Ciril Suštar (Ljotič) 41. — Glasovalo je 7275 volivcev.

Okraj Murska Sobota: Bajlec Franc (JRZ) 5471; Kranjec Miško (M) 1817, Talani Franc (M) 1413, skupaj Maček 3230; Rudolf Simunović (Ljotič) 1. — Glasovalo je 8702 volivcev.

vrhaska	51.06	48.48	0.51
primorska	20.91	77.92	1.17
vardarska	75.11	24.84	0.05
zetska	64.09	35.39	0.52
Belgrad	76.68	22.34	0.98

Iz prednjih rezultatov je razvidno, da je povprečni odstotek naslednji:

za listo dr. Stojadinoviča	58.90 %
„ „ dr. Mačka	40.21 %
„ „ Dim. Ljotiča	0.89 %

Iz prej navedenih števil pa se vidi, da je državna lista dr. Stojadinoviča dobila absolutno večino v dravski, donavski, moravski, drinski, vrhaski, vardarski, zetski in na področju mesta Belgrada — torej v vsej državi razen v savski in primorski banovini. V teh dveh banovinah so pristaši dr. Mačka izvajali tak teror, da so lahko na večini voliš volili brez nadzorstva. Imeli so v rokah vso oblast na voliših. Zaradi tega volilni rezultati v primorski in savski banovini za listo dr. Mačka ne odgovarjajo resnici. Splošnim številnim rezultatom je treba pristaviti, da predstavlja lista dr. Mačka po izjavah samih kandidatov neko začasno tehnično sodelovanje brez kake programske enotnosti in brez skupnosti stališč. Prav to zmanjšuje pomen številčnega rezultata liste dr. Mačka, katerega zavestniki so zastopali v srbskem delu združene opozicije kakor v JNS. Oboji so doživeli na večeršnjih volitvah popoln poraz. Za volilni rezultat liste dr. Stojadinoviča pa je treba reči, da predstavlja strnjeno in programsko enotnost vseh kandidatov, ki pripadajo organizirani stranki. Vse volivne liste in vseh volilnih edinic so danes izročili predsednihi volilnih odborov okrajnim sodiščem, ki jih bodo takoj dostavila glavnemu volilnemu odboru. Po vseh volilnih izidih bo po odredbah zakona za volitve narodnih poslancev dobila lista dr. Milana Stojadinoviča več kot 300 poslancev, a lista dr. Mačka okrog 70. Lista Dimitrija Ljotiča sploh ni dobila po zakonu določenega najmanjšega števila glasov, ter zato ne bo dobila nobenega poslanca. (Iz ministristva za notranje zadeve št. 53.533, 12. decembra 1938.)

Okraj Litija: dr. Lavrič Jože (JRZ) — 6439, dr. Dragotin Lončar (M) — 225, Jurij Arh (M) — 612, Josip Starman (M) — 347; skupaj Maček 1184; Vinko Sedlar (Ljotič) 78; skupaj je glasovalo 7701 volivcev.

Okraj Logatec: Franc Gabrovšek (JRZ) — 3857, dr. Dragotin Lončar (M) — 610, Franjo Tavčar (M) — 874; skupaj Maček 1484; Vekoslav Bavdek (Ljotič) — 5; skupaj je glasovalo 5346 volivcev.

Okraj Škofja Loka: Ivan Dolenc (JRZ) — 3958, Lojze Hartman (M) — 183, Albin Koman (M) — 286, Karel Dolenc (M) — 35; skupaj Maček 486; dr. Dragotin Demšar (Ljotič) — 45; skupaj je volilo 4489 volivcev.

Okraj Črnomelj: dr. Koce Jure (JRZ) — 2946, Peter Koren (M) — 1802, Ivan Malešič (M) — 280; skupaj Maček 2082; Nikolaj Vilhar (Ljotič) — 1; skupaj je volilo 5029 volivcev.

Okraj Novo mesto: dr. Fran Kulovec (JRZ) 8718, Franc Špehar (M) 528, Robert Germ (M) 243, Ivan Hrovat (M) 209, Josip Matko (M) 361,

skupaj Maček 1341; Ferdo Sener (Ljotič) 17 — skupno je volilo 10.076 volivcev.

Okraj Ljubljana-mesto (Dr. Korošec in Mašič Pavle) JRZ — 13.176, Stanovnik in Breclj (dr. Maček) 424, dr. Kraigher in Leskovšek (M.) 417, dr. Kramer in Jelenc (M.) 2791, skupaj Maček 3632 glasov, dr. Kandare in Sturm (Ljotič) 242, skupaj je volilo 17.050 volivcev.

Okraj Kočevje: Alojzij Rigler (JRZ) 6089, Ivan Tomšič (M) 473, Arko (M) 956, skupaj Maček 1426; N. Vilhar (Ljotič) 27, skupaj je volilo 7547 volivcev.

Okraj ljubljanska okolica: dr. Korošec in M. Stare (JRZ) 10.054, Furlan Franc in Jože Černe (M) 377, Leskovšek in Škerjanec (M) 763, Stanko in Mravljec (M) 1191, skupaj Maček 2381; Franc Zupančič in Siberer Ignac (Ljotič) 20, skupno je volilo 12.405 volivcev.

Okraj Radovljica: dr. Šmajd (JRZ) 5194, dr. Stanovnik (M) 1341, P. Olip (M) 1922, skupaj Maček 3263; Kržišnik (Ljotič) 92, skupaj je glasovalo 8549 volivcev.

Izid volitev v Zagrebu Razglas Mačkove stranke

Zagreb, 13. dec. Končno uradno poročilo o volitvah v Zagrebu se glasi: Volitve v Zagrebu so potekle v popolnem redu. Meščani so volili na 77 voliših.

Lista predsednika vlade dr. Stojadinoviča je dobila 5051 glasov.

Lista dr. Mačka, inž. Košutiča in tovarišev 46.529 glasov.

Lista dr. Mačka, dr. Ivkoviča in tovarišev 1050 glasov.

Lista Dimitrija Ljotiča 72 glasov.

Vsega je v Zagrebu volilo 52.702 volivca. Od tega odpade na skupno listo dr. Mačka 47.879 glasov, na listo dr. Stojadinoviča 5051 glasov, na Ljotičevo listo skupno 72 glasov.

Zagrebaški dnevniki so danes prinesli naslednji poziv Mačkove stranke:

Ker prihajajo razni elementi, ki so do sinoči storili vse, da bi onemogočili volitve, z raznimi navodili, med drugim tudi s tem, da naj Zagreb-

žani izobesijo hrvatske zastave, opozarjamo meščanstvo, naj ne naseda nikakim poedinim in neodgovornim akcijam. Vsa potrebna navodila daje in bo dajala mestna organizacija HSS.

Ta razglas Mačkove stranke je zanimiv, ker kaže, da je Mačkovo vodstvo proti kakršnikoli nepremišljeni akciji, katero bi hoteli izzvati neodgovorni ljudje. Vodstvo Mačkove stranke se je ob nedeljskih, popolnoma svobodnih volitvah prepričalo, da je sklepalo sporazum za volitve in za preureditev države z ljudmi, ki niso opravičeni govoriti ne v imenu slovenskega, niti v imenu srbskega naroda. Prepričalo se je tudi, da je dr. Maček samo vodja Hrvatov, ki se more in se bo moral razgovarjati glede sporazuma le s pravimi voditelji Srbov in Slovencev. Ta razglas tudi najbolj učinkovito pobija divje vesti onemogle slovenske opozicije o položaju v državi, zlasti na Hrvatskem, in o bodočem razvoju dogodkov, ki bo čisto drugačen, kakor pa si predstavljajo zaslinski Mačkovi zavezniki v Sloveniji.

Bolgari, Francozi in Nemci o zmagi JRZ

Belgrad, 13. decembra. m. Na poti iz Ženeve nazaj v Bolgarsko se je v Belgradu ustavil predsednik bolgarskega sobranja Stojko Mošanov. Včeraj je obiskal predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinoviča ter mu pri tej priliki čestital za sijajne uspehe, ki jih je njegova državna lista dobila pri nedeljskih volitvah.

Pariz, 13. decembra. m. Vsi francoski dnevniki pišejo o veliki zmagi dr. Stojadinoviča pri nedeljskih državnozbornih volitvah. Objavili so tudi že končne številke o izidu volitev. Večina francoskih časopisov poudarja, da si je Jugoslavija pri teh volitvah zagotovila trdnost svoje sedanje vlade, trdnost, kakršne si tudi Francija želi. Nedeljske volitve so potrdile zaupanje, ki ga je sedanja vlada dr. Stojadinoviča dobila od kraljevskega namestništva. Omenjajo tudi napoved, da sta dr. Stojadinovič in Daladier istočasno dosegla svoje največje uspehe. To je sijajna vzporednost med obema vladama, francosko in jugoslovansko.

Volivne zanimivosti iz kranjskega okraja

Gorenjska je vedno živahna in vedno pripravljena tudi na velike žrtve, kadar gre za kaj velikega in važnega. Zato ni nič čudnega, če so sedanje volitve zajele v svoj vrtinec slehernega Gorenjca. Vse, prav vse je bilo v napetem pričakovanju. Gorenjci so se v polni meri zavedali važnosti teh volitev. Vedeli so, da bi zmaga dr. Mačka pomenila za Gorenjsko spet ponovitve dogodkov, kakor so bili svoj čas v Senčurju.

No, hvala Bogu, zmaga je dobljena. Gorenjska je dala svojemu voditelju toliko glasov, kakor še menda nikoli, dasi je bila vedno v veliki večini njegova. Posebno v Kranju, ki je izrazil industrijski kraj, je dobila lista JRZ proti vsakemu pričakovanju krasno zmago. Niti največji optimist ni pričakoval rezultata 6184 : 1479 za listo JRZ. Mladina JRZ v Kranju je bila ves čas pred volitvami, posebno pa še na dan volitev, tako agnila, da se ni ustrašila tudi največjih žrtev za agitacijo. V noči na 11. december je razobesila po Kranju veliko število napisov na platnu preko ulice ter nalepila veliko letakov. Nasprotniki so vse to prenašali še z nekoliko potrpežljivostjo, posebno ker so se naši fantje skrbno izogibali vsakega izzivanja. Le posebne izdaje »Slovenskega doma« v soboto popoldne niso mogli videti. Kakor besni so ga trgali na

»Tempe« med drugim o nedeljskih volitvah poročala, da pomenijo velik uspeh za dr. Stojadinoviča in njegovo politiko. Ta zmaga je sedanjim vladam zagotovila, da bo še dolgo časa ostala na krmilu države.

Berlin, 13. decembra. m. Vse nemško časopisje se bavi z nedeljskimi državnozbornimi volitvami v Jugoslaviji. Vsi poudarjajo, da nad sijajno zmago dr. Stojadinoviča niso prav nič presenečeni, ker so jo že vnaprej pričakovali. Z nedeljskimi volitvami se bavi »Völkischer Beobachter«, ki med drugim naglašja, da je s to sijajno nedeljsko zmago dr. Stojadinoviča v Jugoslaviji za vedno propadla ljudska fronta. Veliko zaupanje, ki ga je ljudstvo poklonilo sedanjim vladam, dajejo jamstvo za notranji red in mir ter za nadaljevanje doseganega zunanje političnega dela.

Obširno se bavi z nedeljskimi volitvami v Jugoslaviji tudi »Kölnische Zeitung« ter tudi poudarja, da je JRZ priborila tako velik uspeh pametna in dobro premišljena notranja in zunanja politika.

Tudi pri ostalih voliših kranjskega okraja je bil povsod popoln red. Za poslanskega kandidata g. Tomaža Križnarja na Mačkovi listi je vsekakor značilno, da mu njegova rojstna vas Okroglo, ki ima 22 volivcev, ni dal več glasov kakor enega samega, pa še tega je oddal — on sam.

V pričakovanju končnih rezultatov

Politične podgane - Bedastoče ljubljanske elite

Ljubljana, 13. dec.

Slajna zmaga našega voditelja dr. Antona Korošca v slovenski prestolnici, v Ljubljani, je vsem nasprotnikom, posebno pa kazniški in književski gospodi kar zaprla, niso se mogli oddahati od silnega udara in še do danes niso prinesli preglednih podatkov o oddanih glasovih na posameznih ljubljanskih voliščih. Hudomušneži pravijo, da bi ponedeljsko »Jutro« napisalo cele romane o veliki Kramarjevi zmagi v Ljubljani, tako pa so kramarčki jokali in se stiskali v kot.

Vsak preudaren in razborit človek pač ve, da ni mogoče takoj objaviti končnih volivnih rezultatov iz vse države. To je matematično in tehnično nemogoče. Saj so samo uradniki na bano-vini delali nad 12 ur vsi noč, da so telefonično sprejeli in nato zbrali podatke iz posameznih volivnih okrajev v Sloveniji. Kaj šele belgrajski glavni aparat, ki je bil neprestano brez odmora zaposlen!

Včeraj dopoldne so se pojavile v Ljubljani politične podgane, ki so povsod vrtale svoj gobček, da bi ljudi vznemirjale z napačnimi in izmišljenimi poročili o »velikanski zmagi« dr. Mačka. Trosili so najneverjetnejše stvari. Človek ne bi zameril, ko bi te račje vesti širili kaki butasti in kretenski ljudje, pa so resno podajali informacije o Mačkovi zmagi ljudje, ki se štejejo med visoko inteligenco in se ponajajo, da uživajo povsod velik ugled in da dobivajo svoje »zaupne« informacije iz najzanesljivejših virov. Pač so res zanesljivi viri Kazine! Pred vojno je bilo tam gnezdo nemškutarije, ki je dozdikrat v nemško časopisje pošiljala najhujše in najstrahotnejše vesti o nas Slovencih, sedaj pa tam gnezdi zalega, ki ni vredna slovenskega imena.

Včeraj dopoldne je začel neki odlični ljubljanski inteligent zatirjati z vso resnostjo: »Dr. Maček ima večino! Ze v nedeljo opoldne je imel pol milijona glasov več ko dr. Stojadinovič.« — »Kako je to mogoče? Kdo je znal tako hitro izračunati in ugotoviti to večino?« — »Po telefonu iz Zagreba je prišla ta vest!« je odvrnil dobri gospod. »Telefon res vse prenese. Toda v nedeljo ni bilo mogoče privatno telefonirati.« — »Ne, ne! Med Zagrebom in Ljubljano je bila vzdrževana kurirska služba,« se je začel gospod izgovarjati. Znano pa je, da je bila meja napram Hrvaški zaprta. Gospod pa je zatirjal nato: »Sam inž. Košutič se je zvečer ob 6 prijeljal v Ljubljano in je dr. Kramarju povedal o zmagi dr. Mačka.« Ko je bil tudi ta izgovor ovržen, je gospod začel trditi, da je to stvar o dr. Mačkovi polmilijonski večini izdal gospodu dr. Kramarju neki visok uradnik notranjega ministrstva iz Beograda, kjer so imeli že v soboto sestavljeno natančno volivno prognozo, ki je dala dr. Mačku polmilijonsko večino! Ni to bedasto in smešno!

Takole zavajajo celo inteligenti nepoučeni in preproste ljudi, ki pa imajo dostikrat več naravnega razuma in se iz srca smejejo takim kramarskim čenčam. Kazino pač jezi, da je do »ferdementa« propadla z vsemi svojimi »sobarci« in »oprodanci«.

Politične podgane bo pa treba pognati v njih kloake in jih zadušiti, da nehalo širiti po beli Ljubljani tak političen smrad!

Nestrpno so se včeraj ljudje zbirali pred Jugoslovansko tiskarno, pričakujoč že dopoldne glavnih poročil o izidu volitev. Med preproste ljudi so se skušali vrniti tipi, ki so se vedno govorili o »Mačkovi zmagi«. Nek starček, ki je prav tako čakal na izdajo »Slovenskega doma«, jih je prav po ljubljansko pošteno zavrnil:

»Stari liberalci so bili fini gospodje, mladi pa pa so falotje.«

Ljudje so se za izvide »Slovenskega doma« kar trgali. Ko so prebrali končne številke in uvideli, da to niso nikake politične zavite in izmišljene številke, je med množicame nastalo pomirjenje.

Ljudje so se še bolj pomirili, ko so jutranji listi objavili končni rezultat, ki ga je uradno objavilo notranje ministrstvo. Tudi »Jutro« je moralo po časnikarski dolžnosti priobiti splošne rezultate in ugrizniti sicer pod zelo lisičjevitim naslovom v te rezultate.

Kdor se je včeraj vozil po železnici, je lahko v kupejih čul najrazličnejše komentarje. Na tla pobiti nasprotniki pa kakor kaže sikačje nočejo miovati in ljudem prav tako kakor v Ljubljani klobasajo največje gorostasnosti. Tako nam pripoveduje mlad informator, kako je bilo v snočnjem

Grozotni volivni teror na Hrvaškem

Se nobena vlada doslej ni pri nas izvedla volitev tako pošteno, pravično, objektivno in brez slednjega terorja kakor sedanja vlada dr. Milana Stojadinoviča, ki je dokazala, da se dá pri nas zmagati tudi brez terorja in pritiska, pa čeprav se proti eni sami, res konstruktivni stranki dvigujejo vse, združene kljub svojim različnim programom in kljub temu, da je k politično-taktilnim momentom pristopil še lokalno-nacionalistično prežeti hrvaški; take »družine« ni nikjer na svetu! Prav iz teh razlogov je zmaga Jugoslovanske radikalne zajednice, ki je sijajno izšla iz te borbe, tako znamenita in pomembna!

Od povsod prihajajo poročila, da so se predstavniki ostalih dveh list po končanih volitvah zahvaljevali predsednikom volivnih komisij, da so bile volitve tako nepristranske, pravične in objektivne kakor tega doslej še niso doživeli. Tako je torej ta stvar, takšen je bil tedaj teror s strani vlade. Kako neznanako drugače pa je bilo pri proslulih volitvah leta 1931, dalje leta 1933 in leta 1935! Vsi se še dobro spominjate, če pa vam je to v spominu že obledelo, potem pa vzemite v roke knjižico »Zločini govore«, kjer imate s točnimi statističnimi podatki znanomane vse »čudovite« malverzacije, teroristična mučenja, preganjanja in grozotni pritisk brez slednje mere.

Vlada je te volitve izvedla vzgledno. Povsod so potekle mirno, nepristransko in pravično. Kaj pa je bilo na Hrvaškem, o tem pa boste zvedeli v naslednjem:

Ze pred volitvami je padla žrtve pri nas. Mačkoveci so ubili našega človeka Antona Hribarja iz Buševce vasi pri Kostanjevici. To je bil strahoten ugovod v pritisk in v teror, ki so ga na dan volitev, dne 11. decembra izvajali na Hrvaškem člani »Mačkove zaščite«.

»Mačkova zaščita« je ta dan povsod terorizirala volivce. Predsedniki volivnih odborov so sami pritisnili. V Zagrebu so na vse načine vplivali na ljudi, ki so prihajali na volišča. V Dugi Resi so člani »Mačkove zaščite« blokirali vsa volišča in onemogočili vsakomur, da bi glasoval proti dr. Mačku. Če se je kdo upiral, so ga pretepili z gorjačami. Iz slednjega mesta na Hrvaškem prihajajo podobna poročila. Predsedniki volivnih komisij niso poklicali policije, »Mačkova zaščita« pa se ni zadrževala na ulici, ampak je zasedla notranje prostore volišč, stopnice in hodnike. Vsakomur, ki je prišel na volišče, pa je bil osumljen, da bi utegnil voliti proti dr. Mačku, so grozili z najstrahovitejšimi kaznimi, tako da je moral na volišču izgubiti samozavest.

Tako je prišel šolski upravitelj g. Hangi s solzami v očeh v mestno organizacijo JRJ v Zagrebu in prosil, naj mu povedo, kako bi mogel glasovati

dolenjskem vlakcu. Mirno je sedel v kupeju. Z njim in v večji družbi se je vozila gospodična, ki ima opravka z vzgojo šolske mladine. Ta je imela glavno besedo. Venomer je čvekala in gostolela: »Inozemski časopisi pišejo o veliki zmagi dr. Mačka! Polovica Zagreba gori! V Sarajevu revolucija! Miren gospod jo je taktno zavrnil: »Hvala, gospodična! Kdaj pa ste čitali inozemske časopise? Govore pa, da Sarajevo gori, v Zagrebu pa je revolucija.«

Nališana gospodična z najmodernejšo bubi-frizuro je umolknila in ni mogla povedati, kateri inozemski časopisi poročajo o dr. Mačku. Res, so začeli sedaj razni elementi širiti tudi po Ljubljani, da je inozemski tisk ves za dr. Mačka.

Temu pa ni tako! Najboljši termometer za vlado dr. Stojadinoviča in njegovo največjačnejšo zmago so inozemske borze. Ugodna poročila o splošno mirnih volitvah in o zmagi vlade so vplivali, da se je naš dinar okrepil.

Našim bralcem

»Slovenski dom« bo prinašal volivne izide po posameznih občinah vsak dan iz nekaj okrajev.

Kako smo v Slov. Konjicah volili

Slov. Konjice, 12. decembra. Urno, kakor ura, so tekli važni dnevi pred 11. decembrom. Komaj, da so bile volitve razpisane — tako se nam je zdelo — in že stojimo pred dnevom, ki bo usoden za Slovenijo in vso državo. Razumljivo, da je tudi pri nas vladala nekakšna eladka napetost, ki smo jo občutili prav vsi, posebno pa še mlajši in starejši agitatorji, ki smo imeli v resnici polne roke dela.

Zadnje tri tedne so čezle vse vasi v okraju. Agitatorska garda, ki je bila sestavljena v vsaki občini iz naših pogumnih mož in fantov, je razgibala politično zatišje, pod katerim pa je tlela in gorila trdna zavest: zavedno slovensko ljudstvo je že od nastopa sedanje vlade vedelo, kaj bo storilo 11. decembra. Zato je bila naloga naših mož in fantov, da to zavest v ljudeh še stopnjujejo, podvojijo, potrojijo ali še več. Uspeh je bil velik: vsaki sestanki so bili polnoštevilni obiskani, a ljudje so navdušeno pritrjevali besedam govornikov. Kakor zgodovinski pogovori pod lipo so bili ti prijazni mali zbori naših somišljenikov po vaseh, tovariški, nad vse topli in zanimivi. Tako je tekla agitacija prav za prav od moža do moža, od fanta do fanta. Toda objela je tudi ženske in dekleta, ki so kakor v času majske deklaracije z velikim navdušenjem širile slovensko zavest, oni osvežujoči duh, duh veličastne zmage, čeprav so to opravljale bolj »na lastno pest«.

11. december je prišel. Kmalu po sedmi uri zjutraj se vrste mož in fantov zbirajo pred voliščem. Čas gre naprej, številke za JRJ se večajo v naglem tempu. Čez dve uri stotice proti — ednicam. Pred volišči se gnetejo stari in mladi, eni prihajajo, drugi odhajajo. Ko je zmaga že prepričevalna, se glasovi o njej raznesejo do poslednje kočve v najoddaljenejši vasi. Ze pred poldnem pričenja agitatorska četa hoditi po vaseh, da poišče one, ki še niso volili. Njen uspeh je lep, trud za važno stvar poplačan. Ista slika se kaže drugod: v Spitalnici, Strančah, Zrečah, Oplotnici, Prihovi. Tudi Vitanje, ki je doslej slovelo kot središče mačkoveštva v slovenjkonjskem okraju, je polegnilo krepko z drugimi. Ko so bile zvečer volitve zaključene — kot zadnji volivce je na volišču Slov. Konjice I. glasoval Mačkov kandidat g. Bruderman Leopold za JRJ — številni možje in fantje po narodne pesmi in vzklikajo Nj. Vel. kralju, Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, vladu, dr. Korošcu, slovenski narodni samoupravi, nar. polancu dr. Sevšku in zmagi JRJ.

Velike prevare na mariborski »črni borzi«

Maribor, 12. decembra.

Maribor je imel kot obmejno mesto že od nekdaj svojo »črno borzo«, na kateri se trguje z raznimi valutami. Večje število ljudi je, ki se pečajo s tem poslom in kakor izgleda, pri tem zelo dobro zaslužijo. Zlasti odkar smo dobili Nemčijo za sosedo, se je promet na črni borzi silno dvignil. Trguje se večinoma z nemško marko, ki daje največ zaslužka. Seveda je takšna trgovina po strogih deviznih predpisih prepovedana ter se ostro kaznuje, kar pa mariborskih »črnih borzancev« prav nič ne ovira. Najdejo pa se med njimi mnogi takšni, ki špekulirajo prav na stroge devizne predpise ter vršijo razne prevare na njihov račun, vedoč, da si bodo stranke, ki imajo z njimi posla,

premislile, preden jih prijavijo, ker se bodo bale zakonskih posledic. Te dni pa je le prišla na dan takšna sleparija, ki ima zelo velik obseg. Policija je zaprla 36 letnega zasebnega uradnika Alfonza Pavšnerja, ki je osleparil številne Mariborčane. Če je izvedel, da ima kdo marke naprodaj, se mu je znal približati ter mu je obljubil visok kurz. Vzel je marke v »komisijo«, lastnik pa potem ni videl več dinarja. Drugim, ki so rabili marke, pa jih je ponujal v nakup po zelo nizki ceni. Jemal je visoke predudje na račun te kupčije, mark pa ni dobavil. Na ta način so mnogi, ki so prišli z njim v stike, utrpeli znatno škodo. Pavšnar je na policiji svoje podvige deloma priznal ter je bil izročen sodišču.

Okraj Radovljica

St. Občine	Število upravičencev	Volilo je	JRJ dr. Šmajd	Maček dr. Stanovnik	Olip	Skupaj	Ljotič Kržišnik
1. Begunje	301	218	172	1	44	45	1
2. Bled	707	487	334	16	111	127	26
3. Boh. Bistrica	702	543	383	128	25	153	2
4. Brezje (2)	503	369	279	11	79	90	—
5. Breznica	497	392	215	25	150	175	2
6. Dovje-Mojstrana	404	298	166	43	89	132	—
7. Gorje (2)	1008	740	337	145	157	302	1
8. Jesenice (4)	2416	1797	908	350	527	877	12
9. Kamna gorica	195	164	145	1	18	19	—
10. Koroška Bela (2)	1341	984	299	443	225	668	17
11. Kranjska gora	501	328	268	20	86	56	4
12. Kropa	174	156	148	5	8	8	—
13. Lesce	327	240	67	3	169	172	1
14. Ovsje	325	230	145	20	62	82	3
15. Radovljica	515	408	332	2	55	57	19
16. Rateče-Planica	199	168	129	4	35	39	—
17. Ribno (2)	459	365	303	16	46	62	—
18. Srednja vas (2)	860	662	459	108	91	199	4
Skupaj:	1134	8540	5104	1341	1922	3263	92

Okraj Celje

St. Občine	Število vol. upr.	Volilo je	JRJ Mihečič	Gradšnik	Maček Krekoraček	Skupaj	Ljotič Babič
1. Celje (8)	5385	3508	2876	219	358	577	55
2. Braslovce	810	512	392	35	78	113	7
3. Dobrna	507	388	372	16	—	16	—
4. Dravljica	458	340	250	81	7	88	2
5. Gomilsko	260	197	98	80	14	94	5
6. Griže	417	485	277	174	33	207	1
7. Kalobje	359	196	99	89	8	97	—
8. Nova cerkev	539	267	252	11	4	15	—
9. Petrovče	782	519	450	49	20	69	—
10. Polzela	512	375	357	9	9	18	—
11. Slivnica	544	281	180	99	2	101	—
12. Sv. Jurij p. C. (2)	1217	901	825	66	17	83	3
13. Sv. Pavel p. Preb.	737	466	194	193	78	271	1
14. Sv. Peter v Sav. d. 406	276	276	220	16	38	54	2
15. Smartno v Rož. dol.	394	318	312	5	1	6	—
16. Skofja vas (2)	1147	679	523	81	69	150	6
17. Sv. Jurij ob Tab.	552	412	380	9	3	12	20
18. Teharje (3)	1190	846	680	160	5	165	1
19. Vel. Pirešica	642	—	—	—	—	—	—
20. Vojnik trg	349	240	183	50	7	57	—
21. Vojnik ok. vol. Fr.	574	—	—	—	—	—	—
22. Vransko	758	455	425	7	23	30	—
23. Zalec	668	443	263	15	159	174	6
Skupno	19.504	12.914	10.342	1486	964	2450	122

Volivna udeležba: 66.18%.

Za JRJ oddanih glasov: 80%.

Za Mačka oddanih glasov 18.90%.

Za Ljotiča oddanih glasov 1.10%.

Okraj Kranj

St. Občine	Število volivnih upravičencev	Volilo je	JRJ Brodar	Maček dr. Mohorič	Križnar	Skupaj	Ljotič dr. Demšar
1. Besnica	311	258	235	6	17	23	—
2. Cerklje (2)	798	651	647	—	4	4	—
3. Golnik (Gorice)	366	319	315	1	4	5	—
4. Jezersko	215	181	174	2	5	7	—
5. Kovor	475	330	214	3	111	114	2
6. Kranj (2)	1868	1243	886	17	273	290	67
7. Križe	720	473	315	6	149	155	3
8. Mavčice	227	154	147	5	2	7	—
9. Naklo	519	418	300	—	117	117	1
10. Predvor	547	418	408	1	9	10	—
11. Predoslje	456	376	376	—	20	20	—
12. Smlednik	418	331	292	3	36	39	—
13. Stražišče (2)	1227	708	458	2	342	344	6
14. Sv. Ana	182	118	51	—	67	67	—
15. Sv. Katarina	271	235	227	—	8	8	—
16. Senčur (2)	990	783	663	5	115	120	—
17. Trzič	982	630	476	9	141	150	4
Skupno:	10.522	7746	6184	60	1419	1479	83

Okraj Maribor levi breg

St. Občine	Število volivnih upr.	Volilo je	JRJ Zebot Špindler	Hodžera dr. Ingold	Sku-paj Lubenski	Maček Vautmik	Sku-paj Kostomaj Krajnc	Ljotič
1. Duplek	480	350	348	1	349	—	1	—
2. Jarenina	745	467	409	1	410	50	7	57
3. Kamnica	751	600	585	—	585	3	12	15
4. Korena	544	428	415	—	415	2	11	13
5. Košaki (2)	1398	763	681	7	688	23	48	71
6. Pesnica	251	160	128	3	128	18	14	32
7. Selnica ob Dravi (2)	1013	545	363	—	366	25	11	36
8. Svetina	344	227	197	—	197	19	11	30
9. Sv. Ana v Slov. gor.	664	410	392	—	392	4	14	18
10. Sv. Anton v Slov. gor.	633	523	518	1	520	—	3	3
11. Sv. Benedikt v Sl. gor.	537	437	434	—	434	—	3	3
12. Sv. Jakob v Sl. gor.	622	401	378	1	379	13	9	—
13. Sv. Jurij ob Pesnici	257	180	172	—	172	7	1	3
14. Sv. Križ v Slov. gor.	719	434	396	3	399	31	4	35
15. Sv. Križ pri Mariboru	246	203	200	—	200	—	3	3
16. Sv. Lenart v Slov. gor.	636	460	410	5	415	6	39	45
17. Sv. Marjeta ob Pesnici	452	269	250	1	251	8	10	18
18. Sv. Rupert v Sl. gor.	707	528	521	—	521	4	3	7
19. Sv. Trojica v Sl. gor.	564	429	422	3	425	—	4	4
20. St. Ilj v Slov. gor.	824	554	522	1	523	10	20	30
21. Velka (Marija Snežna)	905	507	204	9	213	229	65	294
22. Zg. Sv. Kungota	312	215	204	—	204	8	3	11
23. Maribor (15)	9999	7127	5905	407	6312	194	553	747
Skupno	23609	16238	14075	442	14517	666	981	1647

Volivna udeležba: 68.77%.

Od tu in tam

Posebno poglavje pri nedeljskih poslanskih volitvah tvori teror, katerega so morali okusiti v savski in primorski banovini vsi tisti, ki ne pripadajo dr. Mačkoviemu gibanju. V noči od sobote na nedeljo so člani »Hrvatske zaštite« zasedli bližino volišča, obenem pa so obiskovali politične nasprotnike in jim grozili s smrtjo in drugimi zločin. Nedeljske volitve so v tem znaku tudi potekale. V Zagrebu so nekateri predsedniki volivnih komisij navdušeno agitirali za dr. Mačka in vsakemu volivcu, ki je oddal svoj glas za Mačka, osebno čestitali. Posebno se je v tem izkazal sodnik zagrebskega apelacijskega sodišča dr. Leo Avram. Člani Zastite pa so skoraj vsa volišča blokirali in niso pustili nasprotnikov do volišča. Kandidata JRZ v zagrebski okolici dr. Marijetiča so morali ščititi orožniki, da ga niso mačkovi ubili. V Sisku so mačkovi surovo s sekirami razmesarili delavca Franja Perovića, ker je bil predstavnik liste dr. Stojadinovića. Prepeljali so ga v bolnišnico, vendar so ga na njegovo željo prepeljali spet na volišče, da je oddal svoj glas. V Puški so pretolkli 70-letnega starca Josipa Juga, ker je glasoval za vladno listo. Kronika podobnih zločinov bo zelo obširna. Dr. Maček pa bo kljub temu še naprej pel svojo pesem o demokraciji in svobodi.

Silovito poparjeni in razočarani so v taboru JNS v Ljubljani. Ne samo, da ta gnila stranka ne bo imela nobenega poslanca v Sloveniji, temveč so tudi povsod drugod propadli njeni voditelji in volivni strokovnjaki takega kova, kakor so Velja Popović, Pera Živković, Jevtić, Banjanin in drugi. Val narodne volje jih je odplaval iz skupščine in političnega odra v kot. Zadel jih je torej usoda, katero so si skrojili sami. Doslej se je JNS, čeprav ni imela med ljudstvom nobene zaslombe, držala na površju s svojimi poslanci, ki so znali samo grmeti v parlamentu in delati spletke proti vladi. Poslej jih ne bo več. Najprej so morali pobrati svojo prtljago v senatu in oditi v pokolj, sedaj pa so morali isto storiti še v parlamentu. Zadnji ostanki jenesarjev, ki še sede v senatu, pa bodo odpiljeni pri novih volitvah, ki bodo čez dve leti. Slovenski narod je dobil zastopnike, kakor si jih je sam izbral. Stranotno so bili poraženi tudi vsi zagarji iz vrst Stanovnikov in drugih »nadslavencev«. Zadel jih je tista zaslužena nesreča in kazen, kakor zadene vse, ki se bore proti svojemu narodu.

Znane srbskega hajduka Miloja Ignjatijevića »Koreja«, ki je pred letom dni strahoval v okolici Arandjelovca, je ubil njegov prijatelj Dragomir Radisavljević, da bi dobil razpisano nagrado. Koreja je lani pobegnil iz zapora in dal vse leto potem mir. Oblasti so ga zamašale iskale, ker se je znal skrivati. Ker ni izvršil nobenega zločina, je izginila za njim tudi vsaka sled. Pred dvema dnevoma pa se je spet pojavil in se zgledal pri Radisavljeviću. Razodel mu je, da bo ubil nekoga svojega sovražnika, obenem pa bo prisilil vse ljudi v okolici, da morajo glasovati pri nedeljskih volitvah za opozicijske kandidate. Radisavljević pa je prišel skrivaj na okrajno glavarstvo in prosil glavarja, naj mu da samokres, da bo opravil s poti nevarnega hajduka. Orožje je dobil in ga skril. Ponoči je prišel k njemu Koreja, nakašta jo muhnila skozi gozdove proti kraju, kjer je bivala žrtev, katero je bil razbojnik izbral. Spoloma pa je Radisavljević zaostal nekaj korakov in trikrat v hrbet ustrelil Korejo. Razbojnik je padel. Truplo Koreje so prenesli nato na dvorišče okrajnega glavarstva, kamor ga je hodilo gledat ljudstvo in izražalo svoje zadovoljstvo, da je poginil nevarni hajduk. Korejo bodo pokopali na kakem skrivnem kraju, da ne bo nihče vedel, kje je njegov grob. Letos sta tako padla dva najbolj zverinska hajduka Pavle Dokić, katerega je pred dvema mesecema usmrtilo mlado dekle in sedaj še Koreja.

V tramvaju se je z avtomobilom zaletel belgrajski trgovec Petar Jačimović. Prekročil je noč, nakar je začel svoje vozilo poditi križem in kračem po belgrajskih ulicah. Na vsakem zavoju se je zdelo, da bo zavozil med ljudi in povzročil strašno nesrečo. Ljudje so prestrašeni dvignili roke in opozarjali avtomobilista k previdnosti. Pa vse ni nič pomagalo, ker je bil trgovec skoraj do nezvesti pijan. Slednjič sta si privzela nasproti avtomobil in tramvaj. Nesreča je bila tu. Avtomobil se je pri udarcu razbil, a Jačimović se je močno pobil po glavi in prsih. V bolnišnici ni pokazal, da bi se svojega dejanja zavedel. Doletela ga bo precejšnja kazen, povrh tega pa mu bo oblast vzela za vselej pravico voditi avtomobil.

Na hišnem pragu je ubil svojega nekdanjega prijatelja Borivoja Arsića kmet Ljubomir Tirnanić. Ljubomir in Borivoje sta bila do nedavnega prav dobra prijatelja. Malenkostna stvar, zaradi katere sta se sprla, pa ju je razdvojila. Ljubomir si je neutrudno prizadeval, da bi kdaj na samem temeljito obračunal z Arsićem. V nedeljo se mu je ponudila prilika. Arsić je bil z družino pri prijatelju na slavi. Ljubomir je dobil tovariša, nakar sta se skrla pozno zvečer na Arsićevo dvorišče. Ko se je Arsić vrnil do hiše in odprl vrata, sta počila dva strela. Arsić je padel mrtev, a Tirnanić se je šel čez dobro uro sam javiti orožnikom.

Pravi pravcati akrobat se je pojavil med zagrebškimi vlomili. Temu neznanec ni nič, če mora preplezati v višino nekaj nadstropij po pročelju hiše in po balkonih. Preteklo noč so je ta neznanec povzpел po zelo gladkem pročelju neke hiše v tretje nadstropje in skozi odprto okno prišel v stanovanje Franja Marušaka. Tam je dobil na mizi dragulje Marušakeve žene in jih pobasal. Neslišno jo je spet po isti poti potegnil v temo.

Slabo so letos obrodile slive v bosanskih krajih, odkoder je šlo po navadi največ tega sadeža v tujino. Letos je bilo vreme od sile muhasto. Bogato so obrodile slive v višinskih krajih, slabo pa v nižinah, kjer je gojitev sliv najbolj razširjena. Do sedaj so izvozili vsega skupaj okrog 1500 vagonov svežih sliv, ravno toliko pa tudi suhih. Marmelade pa so prodali za okrog 10 milijonov dinarjev. Večji del sliv je šlo v Nemčijo in Češko-Slovaško ter nekaj na Poljsko.

Hudo avtomobilsko nesrečo je pri Podsusedu povzročil pijanec. Mirko Striškić je prišel k prijatelju in z njim popival. Potem je šel z gararom in vzel poltovornj avtomobil. Posadil je poleg sebe ženo in prijatelja in pognal vozilo. Prečkali so cesto, dokler se ni začelo vozilo na robu ceste nagibati v stran. Striškić je odprl vrata in hotel skočiti na cesto. Tudi takrat se je avtomobil nagnil proti jarku in podrl pod seboj M. Striškića. Strt in z razbito glavo je obeležal mrtev. Ostalim sopotnikom pa se ni zgodilo k srce nič hudega.

Naročajte Slovenski dom!

Ljubljana od včera do danes

Tudi včerajšnji dan je še potekel v znamenju volitev. Povsod na ulicah si srečevali ljudi, ki so se pogovarjali o tem najbolj prečnem dnevnem vprašanju. Postajali so na vogalih, krillili z rokami, ugibali in spet raznašali vesti, ki so jih bili slučajno kje ujeli. In glas je rasel dalje, ko je prišel. Včeraj v Ljubljani o drugem skoraj še ni bilo govora. V pogovorih je gotovo prihajalo do velike ogorčenosti zlasti tam, kjer so udarili drug na drugega — z besedami seveda — pristaši JRZ in pristaši Udružene opozicije.

Pred našim uredništvom dopoldne

Sleparski in lažnivi možici-pogorelci so po Ljubljani že v nedeljo zvečer raztrosili gorostasne izmišljotke, da je zmagal Maček, da je odstopil vojni minister, da so zbežale najvidnejše glave vladne stranke na tuje (slišalo se je, da celo v podmornici), da ima opozicija 500.000 glasov večine, da se v Kraljevu, Kruševcu in Kragujevcu koljejo na žive in mrtve, da so prekinjene vse telefonske zveze, »fabrificarice« rezultate iz hrvatskih in srbskih krajev: za vse te »vesti« bodo odgovarjali brezvestneži, ki imajo svoj kovarski brlog v Kazini. Kazina je delala zgažo že v ranjki Avstriji, — dela pa jo tudi zdaj, da ostane zvesta tradiciji poslopja in značaju ljudi, ki v njem živijo.

Ljudje, posebno Ljubljani, kjer žanje »skrivnostno prišepetavanje« bogate sadove, so tem »vestem« že v nedeljo zvečer nasledili; nekateri kar spati niso mogli, tako jih je skrbelo, če morda le res ni Maček zmagal. Dvomi so objeli razburjene možake. Še pozno v noč so se pogovarjali; nekaterim se je kazinska fabrika »Mendacia« kmalu sesula v prah — čim so začeli poslušati belgrajski radio, ki je vestno in točno neprestano oddajal rezultate iz vse države. Drugi pa so še vzbilali, nekateri celo še včerajšnje dopoldne, — dokler ni izšel naš list »Slovenski dom«.

Že od devete dopoldanske ure so se pred našim poslopjem v Kopitarjevi ulici zbirale množice, ki so hotele vedeti, kako in kaj je na stvari. Kako so volitve potekle, kdo je zmagal, kakšni so rezultati. Od desetih naprej pa so začele množice naraščati. Od vseh strani so spraševali, kdaj izide naš list. In že dolgo, preden je naš list izšel, so hodili v poslopje sami spraševati, če bo treba še dolgo čakati. Končno je le prišel v roke kolporterjem, ki so z veliko naglico pohiteli v mesto ter ga začeli prodajati.

Zanimanje na ulci

V trenutku skoraj so bili razprodani prvi snopiči. Včeraj opoldne Ljubljana ni brala drugega kakor naš list.

Vlak jo je prerezal na dvoje

Strašen samomor mladega dekleta

Maribor, 12. dec. Danes jutraj so odkrili na železniški progi med Račami in Slivnici truplo mladega dekleta, ki je na strašen način izvršilo samomor. Strojovodja lokomotive, ki je bila namenjena iz Maribora v Pragersko, je opazil med omenjenima postajama na tračnicah razpolovljeno truplo. Na postaji Rače je obvestil železniško osebje o tem odkritju. Takoj se je podala komisija, v kateri so bili tudi orožniki iz Rač, na kraj nesreče, kjer je našla čez pas prerezano truplo. Prepoznali so 18-letno tovarniško delavko Katarino Krivec iz Hotinje vasi pri Slivnici. Dekle se je vrglo zvečer ob 10 pod osebni vlak, ki je peljal proti Mariboru. Kolesa so jo prerezala na dvoje, tako da je ležal gornji del trupa med tračnicami, spodnji del pa je zdrknil po železniškem nasipu v jarek. Bila je pri priti mrtva. Mlado dekle je bilo uslužbeno v Mariboru v tekstilni tovarni Zelenka & Co. Zadnje čase se je pritoževalo zaradi nekih neprijetnosti v službi. Pred tremi tedni je poskusila izvršiti samomor na ta način, da je zaužila večjo količino nekega spalnega praška. Nezvestnost so prepeljali v bolnišnico, kjer pa so ji rešili življenje. Sedaj je izvršila drugi poskus, ki je bil temeljitejši ter se ji je namera posrečila.

Napad na 70 letno staro na Golniku

Kranj, 12. decembra.

V pensionu gospe Melanije Dordević na Golniku so izkoristili neznanec v soboto zvečer odošnost gospodinje in vdrl v hišo. Razbijali so in hudo poškodovali njeno mater 70 letno Julko Tomičevo. Julka Tomičeva je sedela v kuhinji s svojo služkinjo. Ko je slišala trkanje na vrata, je poslala služkinjo vprašati, kdo je. Zunaj se je oglasil domačin Stanko Likar, nakar mu je služkinja odprla. Z Likarjem so prišli trije moški, od katerih eden služi za hlapca v pensionu g. Dolžana na Golniku, ostala dva pa sta v Dolžanovem pensionu na stanovanju. Došli so zahtevali vina. Gospa Tomičeva je povedala, da ima na razpolago le 2 litra vina, katera je v kuhinji pustila njena hčerka, preden je odšla z doma; ključke od kleti pa je vzela s seboj. Moški so popili vino in zahtevali, naj jim prinese še pijače. Starika jim vina ni mogla dati. Eden izmed njih je nato pograbil za stol in ga zavijtel, gospa Tomičeva pa se je etisnila k Likarju in ga prav lepo prosila, da jo zaščiti. Likar je stariko pahnol od sebe, nakar jo je možki udaril s stolom po glavi, da se je revica sesedla. Drugi izmed napadalcev se je tolom pobil luč, da je nastala tema, nato pa so začeli divjaško udarjati po ubogi starici. Služkinja je v strahu zbežala iz kuhinje. Ko je starika kakor mrtva obeležala na tleh, so napadalci pobegnili. Eden izmed njih se je kmalu vrnil in z vžigalico posvetil, če je gospa Tomičeva izdihnila. Ko je služkinja videla, da so napadalci odšli, je stopila v kuhinjo in našla gospo Tomičevo v mlaki krvi. Nemudoma je stekla v zdravilišče po dežurnega zdravnika, ki je nudil poškodovanki prvo pomoč.

Gospa Tomičeva je dobila na glavo 5 cm dolgo zevajočo rano in še dve drugi poškodbi. Roke in noge ima vse podplute od hudih udarcev. Zaenkrat je gospa izven smrtnih nevarnosti, če ne bodo nastopile komplikacije.

Orožniki so napadalca prijeli.

Pobreški tajinstveni napadalci obsojeni

Dne 16. oktobra je razburil Pobrežane tajinstven napad, ki se je odigral v večernih urah. Franc Kovačič in Jožef Brumen sta se vračala iz mesta domov, pa sta bila tik pred hišo, v kateri stanuje Kovačič, iz zasede napadena. Počilo je najprej nekaj strelkov, ki so zadeli Kovačiča. Ena krogla mu je preluknjala desni uho, druga pa ga je zadela v stopalo leve noge. Nato pa se je vsula toča kamenja ter je debel kamen pogodil Brumna ravno v glavo, da se je zgrudil nezvesten. Napadalec sta nato izginila v noč. Oba napadlena sta bila prepeljana v bolnišnico, kjer sta se dolgo zdravila, ker so bile njune poškodbe zelo resne. Napad je precej časa ostal nepojasnjen, nazadnje pa so marljivi orožniki napadalec vendar izsledili. Dejanja sta bila osumljena 27 letni Franc Vrbnjak in 32 letni Alojz Neubauer. Oba sta sicer tajila vsako zvezo s tem napadom, vendar so bile tako obtežljive okoliščine, ki so govorile proti njima, da sta prišla zaradi tega danes pred sodišče. Oba sta bila tudi obsojena, in sicer Vrbnjak na šest mesecev, Neubauer na sedem mesecev strogega zapora.

gaga kakor naš list. Na ulici, v tramvaju, v lokalih, doma — povsod. In desetisočim je odleglo. Trezne, stvarne volivne številke so jih pomirile. Druge pa je gromozansko zapelo. Kaj je le res? Kaj so bile njihove nerodne laži končno le postavljene na hladno, kaj je njihovevemu brezvestnemu beganju res odzvonilo? Kako dolgi so nenadoma postali njihovi obrazi! Zdal se niso utegnili več izgovarjati, češ v Sloveniji je JRZ res dobila večino, drugod po državi pa je na vsej črti propadla. Zmagala je Jugoslovanska radikalna zveza, ki je bila gotovo dejstvo, ki ga ni bilo več mogoče tajiti. Sprizniti so se morali s tem dejstvom — radi ali neradi. Zdal pa so prišli na vrsto drugi! Kako so dražili »zlovese« prerokbe z nedeljskega večera! Zaman so poskušali ugovarjati z novo »nergarijo«, češ dobro, vlada je zmagala, toda padla bo. Zavračati se jih skoraj ni splašalo, saj je znano, da tem tipom izgovorov nikdar ne zmanjka: spriti jim jih pes prinaša na repu. Nekaj časa bodo še branili svoje kljune, čež nekaj dni pa bomo vsi že lahko ugotovili, da so se dokončno vdali v dejanski položaj.

Uro na Dolenjski most!

Občani z Galjevice in z Dolenjske ceste se pritožujejo, da so zdaj v večini skrbni, če bodo še pravi časi prišli na določeno mesto. Ure nimajo več na Dolenjskem mostu, pa ne vedo, ali naj stopijo hitreje, ali pa naj zavro korak. Cerkvena zvonika ni v bližini nobenega. Prej so imeli veliko, lepo uro, pa so jo, ko so preurejali staro tramvajsko progo, sneli. Lepo bi bilo, če bi merodajni ukazali, naj jo delavci spet obesijo nazaj; vsi prebivalci s tega konca Ljubljane bi jim bili za to hvaležni!

Štepar in dva, ki sta bila udar ena

Iz stanovanja šivilje Terezije Bučarjeve na Hrvatskem trgu je nekdo pred kratkim odnesel bankovce za 500 din, kovane za 50 din in nabiralno polo z žigom »Dom slepih«. Oddalec so vlomilca opazili domači. Videti je bil star kakšnih 25 do 30 let, oblečen je bil v sivo letno suknjo in imel je temnosivi klobuk na glavi. Zdal jo najbrž poskušal slepariti z nabiralno polo »Doma slepih«.

V bolnišnici je moral 28-letni posestnikov sin Franc Kozlevčar iz Zgornjih Duplic pri Grosupljem. Med »špetrom« ga je nekdo udaril čez obraz in mu poškodoval oko. Prav tako je moral v bolnišnici iskati pomoči 29-letni Viktor Picej, vulkanizer z Rimske ceste. Pivlja je nekdo pod Rožnikom tako krepko udaril po glavi, da so ga morali prevzeti reševalci, ki so ga urno prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Ljubljanski fotoklub priredi tečaj

Ko je Fotoklub Ljubljana lansko leto ob tem času otvoril svoj prvi tečaj za amaterje začetnike, je bilo zanj toliko zanimanja, da bi mogel organizirati novo skupino tečajnikov. Obsežne priprave za Občo razstavo fotografije in filma so prepelele to namero, pač pa je klub obljubil, da organizira v novem poslovnem letu svoje tečaje na širši podlagi, po potrebi tudi v podeželskih krajih. V nekaj dneh otvori v Ljubljani svoj novi začetniški tečaj in sprejema zanj pisemne ali osebne prijave v svojem lokalu v Levstikovi ulici za »Mladiko«. Tam dobe zainteresirani vsak tork in petek zvečer tudi vse informacije.

Kako smoteno skuša klub izvesti svoje naloge, je najbolje razvidno iz programa osmih večerov, v katerih misli ob sodelovanju svojih prominentnih članov predavateljev uvesti tečajnike v temeljne skrivnosti fotografije. Ta program naveja n. pr. teoretično in praktično obravnavo raznih vrst kamer in njih sestavnih delov, najvažnejših vrst snemalnega tvoriva, osvetlitve ter osvetlitvenih pripomočkov, rabe zaslonk in filtrov, razvijanja, ustaljevanja in izpiranja, kopiranja in povečavanja, slabljenja, ojačevanja in tenjive. Na sporedu so tudi krajsi fotografski izleti, skoptično predavanje o najvažnejših pravilih fotografske estetike in kot zaključek vsega majhna razstava s posnetki tečajnikov, kakršna se je obnesla izredno dobro tudi kot zaključek lanskega prvega začetniškega tečaja.

Toda klub stremi še dalje. V njegovem načrtu je ustanovitev stalne fotografske šole in kot pripravo na to, organizira za bližnji čas nadaljevalni ter poseben mojstrski tečaj. V naši deželi je nešteto amaterjev, ki so vdani fotografiji z vso ljubeznijo, nimajo pa dosti možnosti, da bi se poglabili v njene neštete in silno zanimive postopke ter probleme. Knjižice, ki so na razpolago izključno v tujih jezikih, potrebnega znanja ne morejo nikoli tako dobro posredovati kakor živa beseda in praktični zgled. Tembolj važno je zato, da se Fotoklub prizadeva s strokovnimi tečaji izpolniti to vrzel. Sicer pa naj mimogrede omenimo, da razpolaga klub tudi z najobsežnejšo fotografsko knjižnico in čitalnico, kar jih je trenutno v naši deželi, in da se trudi tudi v drugih ozirih storiti vse, kar bi moglo njegove člane povesti do višine in jih na tej višini ohraniti.

Poročila o snežnih razmerah

Zveza za tujski promet v Ljubljani, Tujeko-prometna zveza, Maribor, Jugoslovanski-zimskošportni savez in Slovensko planinsko društvo bodo s sodelovanjem Meteorološkega zavoda Univerze Kralja Aleksandra I. v Ljubljani, kakor prejšnja leta tudi letos skupno poročali o snežnih prilikah pozimi. S poročanjem bodo pričeli 21. decembra, na željo posameznih poročevalcev pa tudi poprej, v kolikor bodo snežne razmere ugodne. Na tozadevni konferenci zainteresiranih krogov se je lahko z zadovoljstvom ugotovilo, da bo letos doseženo še popolnejše poročanje zaradi ugodnega odloka ministrstva pošte in telegr. in telef. ki je na prizadevanje Zveze za tujski promet v Ljubljani dovolilo brezplačno telegrafsko poročanje, tako da bodo tudi kraji, ki niso ob železniški progi, lahko hitro in točno poročali. V seznam postojank bo poleg vseh lanskoletnih vrščen še Sv. Miklavž na Gorjancih.

Nadalje bo letos omogočeno poročanje po časopisih v Zagrebu, Beogradu, Novem Sadu, Osijeku in na Sušaku.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Veter (smer, jakost)	Padavine	
		noč	dne			m/m	vrsta
Ljubljana	768.0	10.5	6.4	98	10	E ₁	0.5 dež
Maribor	768.4	7.4	2.0	90	10	0	—
Zagreb	767.6	7.0	3.0	90	10	E ₃	—
Belgrad	769.8	8.0	2.0	80	3	SE ₆	—
Sarajevo	771.2	2.0	-2.0	90	10	0	—
Vis	767.5	10.0	6.0	90	6	SE ₆	1.0 dež
Split	767.5	15.0	11.0	70	8	S ₂	—
Kumbar	765.8	15.0	8.0	70	6	NNE ₂	—
Rab	767.3	11.0	8.0	90	10	SSE ₄	—
Dubrovnik	766.5	16.0	7.0	70	7	E ₄	—

Vremenska napoved: oblačno in megleno vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včera do danes: Iz noči do 8.30 je bilo oblačno in megleno. Ob 8.30 se je megla dvignila, oblačnost pa nekoliko pretrgala, toda le za 10 minut. Ob 9.45 je padlo nekaj kapljic dežja, od 11.50 do 12.30 pa je rosilo. Ob 16.10 se je oblačnost zopet nekoliko pretrgala. Ob 16.30 pa se je zopet »ooblačilo« in tako ostalo tudi zvečer in ponoči.

Koledar

Danes, torek, 13. decembra: Lucija.
Sreda, 14. decembra: Spiridijon.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 15; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

»Človeški obraz in njegov izraz« je naslov skioptičnega predavanja, ki ga bo imel v torek, 13. decembra ob 8 zvečer ob krasnih slikah o izrazni sili človeškega obličja dr. p. Roman Tominec na XX. prosvetnem večeru Franciskanske prosvete M.O. — Vstopnice po 3 din v pisarni »Pax et bonum«. Člani popust.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Torek, 13. decembra: Zaprtlo.
Sreda, 14. dec.: »Žene na Niskavuoriju«. Red Sreda, Četrtek, 15. decembra: »Brezov gaj«. Red Četrtek, Petek, 16. decembra ob 15: »Potopljeni svet«. Dijaska predstava. Globoko žiznane cene.
Sobota, 17. decembra: »Dobrudža 1916«. Red B.

Opera. — Začetek ob 20.

Torek, 13. decembra: Zaprtlo. (Generalka.)
Sreda, 14. decembra: »Jolanta«. Gianni Schicchi. Premiera. Premierski abonma.
Četrtek, 15. decembra: Zaprtlo.
Petek, 16. decembra: »Roxey«. Red A.
Sobota, 17. decembra: »La Boheme«. Gostuje Christy Solari. Izven.

Finska drama »Žene na Niskavuoriju« spada med najuspešnejše vprizoritve letošnje dramske sezone. To delo se bo ponovilo za red Sreda v sredo, dne 14. t. m.

Dijaska predstava v drami bo v petek, 16. t. m. popoldne ob 15. Uporobili bodo slovensko dramo »Potopljeni svet«, ki jo je napisal Stanko Cajnar. Delo je imelo pri vseh dosedanjih uprizoritvah velik uspeh. Veljale bodo cene od 14 din navzdol.

Prihodnja dramska noviteta bo »Hollywood«, delo poljskega pisatelja Nowiarowicza. Delo pripravlja režiser Bratko Kreft. Premiera bo začetkom prihodnjega tedna.

V sredo, dne 14. t. m. bomo slišali prvič na slovenskem odru Čajkovskega lirčno opero »Jolanta«. Kakor vsa dela slavne ruske skladatelja Čajkovskega, je tudi »Jolanta« visoke muzikalne vrednosti ter ima prave bisere lirčne glasbe. Naslovno vlogo bo pela ga. Vidaličeva, njenega očeta — ravnatelja Bettetto, viteza Vaudemonta — Franc, Roberta — Janko. V ostalih vlogah bodo nastopili: Heybalova, Poličeva, Španova, Dolničar, Lupša in J. Rus. Ker »Jolanta« ni celovečerno delo, se bo pela še Puccinijeva opera »Gianni Schicchi«, ki je našemu gledališkemu občinstvu znana še iz prejšnjih sezon; je sijajna komična opera velikega italijanskega komponista. Naslovno vlogo bo pel g. Janko. V ostalih vlogah: Ribičeva, Španova, Kogejeva, Heybalova, Zupan, Lupša, J. Rus, Hvastja, Perko, Dolničar, Sekula in Skrabar. Predstava v sredo bo za premierski abonma. Vodila jo bo sta dirigent Nefat in režiser Zupan.

Prihodnja uprizoritev opere »Roxey« bo v petek, dne 16. t. m. zvečer za red A.

Mariborsko gledališče

Torek, 13. decembra, ob 20: »Kralj na Betajnovi«. Red A. Premiera za 20 letnico Cankarjeve smrti.

Sreda, 14. decembra: Zaprtlo.

Četrtek, 15. decembra, ob 20: »Aida«. Red D.

Zasedba v Cankarjevi spominski predstavi v torek 13. t. m. v J. Kovičevi režiji je v glavnih vlogah sledeča: Kantor: Pavle Kovič, Francka: Branka Rasbergerjeva, Nina: Vladoša Simčičeva, Maks: Vladimir Skrbinskič, župnik: Jože Kovič. Poleg teh nastopi še 17 oseb. Pred predstavo kratak govor urednika gledališkega lista g. prof. Branka Rudolfa o Cankarjevem pomenu.

Slavni italijanski tenorist Christy Solari gostuje v soboto 17. t. m. v naši operi. Pel bo vlogo Rudolfa v Puccinijevi operi »La Boheme«. Brez dvoma je, da bo odlični gozd podal to prelepo tenorsko partijo na tako visoko umetniški stopnji kakor ji pri nas še nismo slišali. Sobotno gostovanje v »Bohemu« je izven abonmaja. Prihodnja sredo pa bo nastopil umetnik v Donizettijevi operi »Kapljice za ljubezen«.

Ustanovitev Prosvetnega društva v Radvanju

Maribor, 12. decembra

Naglo se širi obroč prosvetnih organizacij okrog Maribora. Zlasti bližnja okolica mesta kaže neverjetno agilnost. Komaj ustanovljena prosvetna društva si že grade svoje domove, ki postajajo kulturno središče teh naselij. Številnim okoliškim prosvetnim organizacijam se pridružuje sedaj tudi radvanjska prosveta. Že lansko leto so si ustanovili poštvalni mladi fantje v Radvanju pri Mariboru svoj Fantovski odsek, ki je začel svoje delo z velikim poletom. Sedaj je iz tega nastalo gibanje za ustanovitev prosvetnega društva. Prihodnjo nedeljo, dne 18. t. m. bo ustanovni občni zbor nove prosvetne organizacije. Vrši se popoldne ob treh v društvenem lokalu pri radvanjski cerkvi. K ustanovnemu občnemu zboru so vabljeni iskreno vsi, ki se zanimajo za katoliško slovensko prosvetno delo.

Rdeča „metla“ čisti dalje

Na vrsto je zdaj prišel tudi komisar za notranje zadeve Ježov

Kakor že nešteto drugih vplivnih osebnosti v sovjetski Rusiji, tako je zadnje čase padel v nemilost tudi komisar za notranje zadeve Ježov. Že dalj časa so najrazličnejši evropski časopisi namigavali na to, da se je Ježov zameril Stalinu, zdaj pa to tudi že niso več samo namigavanja, pač pa dejstva, pred kakršno je bila evropska javnost že nešteto krat postavljena, in ki zato tudi ni bila preveč presenečena. Te rdeče metle, ki neprestanu čistijo, odkar vladajo nad Rusijo komunistični trinogi, se je svet tako rekoč že navadil.

Vselej ob takšni priliki, kadar »odleti« kak vpliven veljak v Sovjetski Rusiji, poskušajo vsaj tuji časopisi — kajti iz Rusije pač ne prihajajo nikak poročila — najti pravi vzrok, zakaj je ta ali oni padel v nemilost pri rdeči vladi. Tako so začeli ugibati tudi o tem, zakaj je hotel in tudi je obračunal Stalin z Ježevom. Pariški časopisi pišejo, da so njihova poročila, ki so jih dobili o Ježovi odstavitvi na zelo zanesljivih mestih v Rusiji, popolnoma točna. Zatrjujejo, da je Stalin odstranil Ježova predvsem na posredovanje Vorošilova. Vorošilov je protestiral proti temu, da je dal Ježov v zadnjem času zapreti ogromno število častnikov rdeče vojske, mornarjev in letalcev. Poleg tega je bilo v zadnjem času zaprtih zelo mnogo članov komunistične stranke, zaradi česar je prišlo na merodajna mesta ogromno pritožb. GPU, katere šef je bil Ježov, je obdolžila maršala Blücherja, da stoji na čelu zarote proti Stalinu. Med ostalimi obdolžitvami navajajo tudi to, da se je Ježov začel preveč vmešavati v zunanjo politiko. Številni sovjetski diplomati so se pritoževali, da je

GPU začela preveč nadzorovati razna poslaništva in konzulate

V zvezi s tem poročajo o koraku, ki ga je storil poslanik Lugane — Oreski proti zastopniku GPU, ki je bil prideljen temu poslaništvu. Ta zastopnik GPU je tako nasilno postopal s člani poslaništva, da sta se dva od njih raje sama usmrtila, kakor pa da bi morala še naprej prenašati takšno postopanje proti njima. Kot vzrok, zakaj je moral Ježov iti, navajajo slednjič še boj tega šefa GPU

proti Molotovu, Vorošilovu, Kalininu, Litvinovu in ljudskemu komisarju za pošte Bergmanu, ki je 20 let skupno z Ježevim igral v GPU veliko vlogo. In nazadnje je bil Bergman tisti, ki je povzročil padec Jagode.

Zaradi vsega tega se je Stalinu zazdelo zadnje čase edino pametno, da odstrani tudi Ježova, čeprav ga je smatral za enega svojih najvestejših in tudi najuspešnejših delavcev. Številnim pritožbam se ni mogel več upirati. Treba je ukeniti nekaj, kar bo vsaj za nekaj časa pomirilo ljudsko razburjenje, oziroma nevoljo drugih sovjetskih veljakov. Najkrajša in najbolj učinkovita pot je tista, ki jo Stalin najbolje pozna in po kateri tudi v svetu slavi, namreč pot, po kateri jih je šlo že tisoče in tisoče pred Ježevim, pot z oblasti v ječo in nazadnje za zid, kjer se dim smodnika kmalu porazgubi. Malo je verjetno, da bi Stalin delal ravno za Ježova izjemo, saj je ni delal v prejšnjih časih niti za tiste, ki so mu bili morda še bolj pri srcu in pri njegovem krvavem plesu ni manj vneti in pridni sodelavci, ali bolje rečeno, sornileci.

Ježov v „bolnišnici“

Varšavski listi zadnje dni pišejo, da je Ježov zdaj v bolnišnici. Kje je ta bolnišnica, še ni znano. Morda pri tem mislijo na kakšno drugo bolnišnico, v kakršni se le redko kdo pozdravi, kdor pade v Stalinovo nemilost. Isti časopisi poročajo, da je za Ježovega naslednika bil postavljen za komisarja notranjih zadev Berij, ki da je takoj po svojem nastopu tudi že začel s »čiščenjem«. Dal je zapreti še 600 sovjetskih višjih in nižjih uradnikov, ki mu niso bili po volji. Kakor vsi dosedanjí njegovi predniki na tem položaju, tudi on smatra, da je to njegova prva in edina naloga. Zato je tudi jasno, da prav gotovo tudi on ne bo docela pomiril sovjetske javnosti in da bo Stalin še dalje dobival nič manj pritožb, pač pa še vedno več, ki bodo za trenutek morda prenehale prihajati tedaj, ko Berija zadene ista usoda kot je Ježova.

Z Ježevim je bilo odstranjenih še nekaj njegovih najbližjih sodelavcev. Dva so menda že ustrelili. V največjem strahu pa je tudi njegova žena. Zato je tudi že kar zdaj, ko leži Ježov v bolnišnici, prosila za ločitev zakona.

Tako se imenuje novi roman, ki ga bomo začeli priobčevati v našem listu prihodnji teden. Vsebinska dela je zajeta iz zgodovine Anglije v srednjem veku, iz dobe, ko so angleško zemljo držali v jarmu tuji, normanski osvoboditelji. Zatrino angleško ljudstvo je ta jarem prenašalo vse do tedaj, dokler ni začel odločilnega boja za svobodo majhen, nič sloveč plemič Robin Hood, ki je bliskovito postal nele voditelj osvobodilnega boja, marveč narodni junak in simbol vseh svobodoljubnih teženj angleškega ljudstva. Tedenja Anglija s svojimi političnimi in verskimi boji, s svojimi stiskami in radostmi, s celo vrsto legendarnih osebnosti: kraljev, cerkvenih knezov in močnjakov, je v tem delu oživila iz izredno zgodovinsko prepletenosti. Skrivnostni romantični čar davnine daje romanu posebno privlačnost, katero bodo še povečale izredno številne razgibane slike, narejene po fotografijah iz velikega zgodovinskega filma o Robinu Hoodu. — Opozorite na ta roman svoje znanice in prijatelje, da si pravočasno naročijo naš list.

Junaštvo Robin Hooda

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Posrečilo se mu je, da je postal spet oni nepremakljivi, zastrnjeni bronasti deček, ki je gledal, kako se je voda življenja v vodnjaku vzpenjala, ter ni povpraševal, odkod prihaja in kam gre. Opazoval je samo igro sence in slik v majhnem tolmu ob svojem podnožju, iz katerega je prihajala večna voda le zanj na dan. Slednjič se je pri tem utrudil, ker je hotel gledati le za svojo lastno senco. Ta sence je pogoltnila vse drugo. Zares, posrečilo se mu je postati bronasti deček, ki je izgubil svojega dvojnika, kateri je stal tamkaj in opazoval v vodi svojo lastno podobo, dokler niso njegove oči oslepele. Posrečilo se mu je preklesti samega sebe. Toda danes? Danes pa je zares doživel milost. Voda ga je spet obšla, kopal se je v svoji moči. Ni mu bilo treba več stati tamkaj ter opazovati gladine. Sedaj je dila vanj vedno globlje in globlje...

Te podzavestne sanje njegove duše, v katerih je videl, kako se odigrava njegovo življenje v dramatičnem razpletu, niso imele za Antonia na sebi nič otročjega. Kakršnokoli vlogo ali masko so prevzeli nase igralci, pa naj bo lepa ali groteskna, pa naj so jo igrali pretirano ali nedovršeno, ta igra se je odigravala onstran zaskrbljene kritike razuma vsakdanjega dneva, nedostopna za karanje družabne morale, odmaknjena pred svetom. Bila je njegovo resnično ogledalo, ki mu ga je podaril Bog. S pomočjo slik tega sanjskega zrcala se je smejal, jokal, ljubil, sovražil in gorel v poželenju. Te podobe so ga obdarile s prividom vstajajočega življenja. Očarale so ga z redko veličastnimi prikaznimi in potopljenim sijajem. Prilile so ga, da je taval skozi votline, dokler ni vznemirjeno zakričal. Vsak taka drama je sama resničnost, je prisposoba življenja samega. Toda tudi obstoji drama v drami sami.

Antonio je to vedno nagonsko vedel. To je bila njegova najbolj skrita vera. Večji del svojega življenja je črpal iz tega spoznanja. Zadnja tri leta na Gallegovini pa je poskušal vse to popolnoma zatreči.

Danes zvečer v malem šotoru pod zvezdami, ko je po tednih mrzlice spet dihal lahki gorski zrak, ga je nenadni sunek, namreč osvobodilni občutek, spravil skoraj popolnoma iz vseh telesnih vezl. Bil je v krizi svoje notranje in zunanje bolezn, a notranja vsebina,

bištvu, ki ga je tako dolgo zatiral, je grozilo, da bo splavalo na površje.

Cutil je spet, da se mu vrača moč in sposobnost do volje, ko se je pogrezal v spanec. In prav ta večer je občutil enostavno kot posebno zadovoljstvo, da se je lahko dvignil navzgor v te hladne hribe. Ta občutek je prihajal iz slabosti, a prav ta slabost ga je začela prepo mere vabiti. Kar je bilo še do nedavna sladka in prostodušna vdanost, to je sedaj postalo omrtvljena oslabilost, naraščajoča topost, ki je skasoma začela mejniti na ničevost.

Drisel je z brezumno naglico po strmim pobočju v temo. V globini je bila strašanska skalna čer. Tam nekje v poveznjeni megli, v praznoti prepada na koncu sveta je bil nek sij, nek močno zastri blesk, v katerega se je bila ovila Marija.

Če bi mogel spregovoriti o Njej, bi ga ona rešila. Toda tako dolgo se je temu upiral, da je bil že skoraj nesposoben klicati. Cutil je svoja pljuča in hotel poskušati. Neka roka se je iztegnila iz teme in se pritisnila na njegova usta. Boril se je proti temu. Toda čedalje bliže je prihajal k robu...

»Mati...«, je zavzdihnil.

Nato je padal, padal vedno globlje — — —

navzdol,

navzdol...

Navzdol... kot led mrzla voda se je zčila na njegovo glavo.

Sedaj je postal bronasti deček in je padal kot težka kovina.

Dotaknil se je dna in tam obležal.

Zrak! Potapljal se je. Le še en dahljaj! Samo en!

Z močnim sunkom je samega sebe vzpodbodel naprej skozi črno hladno vodo.

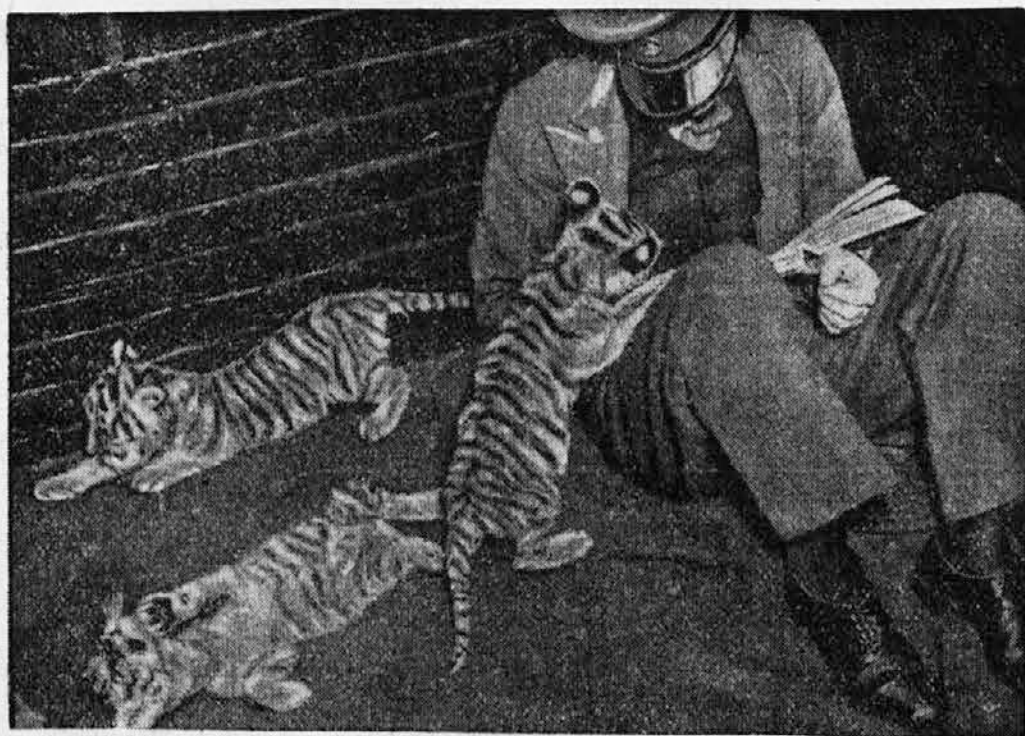
Prilaval je na vrh.

Bilo mu je, kakor da bi prodiral skozi gladino. Spet je napolnil svoja pljuča.

Težka rosa je napeto plahtu šotora, pod katerim je Antonio spal, nategnila kot kožo na bobnu. Kasni, z oblaki obdani mesec se je počasi dvigal čez vršičke okolnih dreves. V slabotno brleči srebrni mračni šotor, v katerega se je zdelo, da je pronicala mesečna luč ter se zbirala v napol plinasto vlogo, je odprl svoje oči, polne presenečenja in strahu sanj, človek, ki se je pravkar z zadnjimi obupnimi močmi splazil iz gladine vsega ničevosti.

Še je bila brezmejna naglica vrnitve v njem. Ko je odprl oči, se mu je zdelo, da je ta zagon sfrčal iz njega in začel lesti v nekaj, kar je bilo zunaj. Nekaj je odletelo iz njegovega trupla ven ter švignilo s hitrostjo njegove vrnitve naprej v mračni zrak, kakor da bi tisto »nekaj« on sam pogljal iz sebe.

Stal je popolnoma gol v trepetajočem luninem siju.

Nič se ne dolgočasio ti tigrički v kletki, ker še ne vedo, kaj je prostost.

Douglas Corrigan - „letelec po pomoti“

Kako brijejo norce iz njega tisti, ki so mu nevoščljivi za uspehe

Ni še tako dolgo, ko je presenečil svet — tudi letalski — čudoviti irski letalec Douglas Corrigan s tem, da jo je na lepem popihal s svojim, ne ravno najmodernejšim letalom kar čez Atlantik v Evropo ter pri tem še celo dosegel nov rekord. Lahko si mislite, kakšno revolucijo je povzročil posebno med tistimi svojimi tovariši letalci, ki imajo na razpolago najmodernejše tipe letal, izdelane z vso skrbnostjo nalašč za prekomorske polete, pa se jim kljub temu ne posreči doseči kak bog ve kako odlični uspeh. Ni čudno, da so mu ti iz nevoščljivosti nadeli najraznovrstnejše priimke in pridevke, kakor »letelec po pomoti«, »narobe svet« itd. Začeli so se iz njega norčevati ter tudi po časopisu razširili o njem najrazličnejše vesti, samo da bi ga osmešili. Pri tej prihodki so o njem začeli pisati tudi to, kako je bilo z njim tedaj, ko si je prizadeval, da bi ga filmali. Pravijo, da je tudi pri tem ravnal natančno tako, kakor ne bi bil smel. Torej res narobe svet.

Njegova draga vloga v filmu

Tedaj, pravijo, je Douglas Corrigan dal tudi časnikarjem svojo izjavo, kakor store to vselej na primer ugledni politični moške, kadar se kaj važnega zgodi. Ta njegov razgovor s časnikarji je bil — pravijo — nekaj nezaslišanega. Kot prvo je izjavil, da mora na vsak način najprej popraviti poročilo nekega ameriškega časopisa, ki je objavil čisto napačne njegove življenjske podatke. Med drugim ga je ta časopis zapletel v zgodbo z osmimi dekleti. Corrigan je dejal, da ne pozna niti ene teh deklet. Potem se je pridružil nad tem, ker je omenjeni list pisal, da je od filmskega podjetja dobil sto tisoč dolarjev. Zagotavljal je, da je ta vsota ravno za polovico previsoka. Časopis je objavil, da je dobil od filmske družbe 25.000 dolarjev zato, da je ta družba smela uporabiti njegovo življenjsko zgodbo. 75.000 dolarjev pa, ker je on sam nastopal kot filmski junak. »Čisto lepo bi bilo, če bi bil v resnici dobil 100.000 dolarjev, toda to je vse izmišljeno,« se je hudoval Corrigan ter še dodal, da je moral svoje lepe zlate zobe, če je hotel nastopiti kot filmski junak, »pobeliti.« »Da, da, dali so mi samo 50.000 dolarjev. Toda nočem zabavljati, saj je to vendar tudi lep denar. Cel kup denarja.«

Filmski ravnatelj Leight Jason je nekoč prosil Corriganu, naj hitro pride k njemu, da ga bo do filmali. Toda tedaj ni imel sreče z njim. »Ta film se bo imenoval «Leteči Irec»,« je dejal Corrigan, ko so vrteli prizor, v katerem on nastopa, »in mora predstavljati mojo življenjsko zgodbo. Film bo dober, če pa ne bo dober, naj filmske družba to sebi pripiše in naj sama nosi stroške. Svoj denar sem že ves porabil.« Vsa Corriganova vloga v tem filmu pa je obstojala v tem, da je zlezal v neko letalo in potem spet iz njega. To je moral ponoviti nešteto krat. Po filmanju se je

navadno peljal kar z avtobusom do svojega stanovanja, čeprav je bilo čisto blizu. Peljal bi se lahko tudi z avtomobilom, če ne bi bil ta pokvarjen. Je že precej starega kova in ima vedno svoje »muh«. Toda, »bi ga že spravil v red,« je pripomnil Corrigan, »če bi imel le kaj časa. Človek je neprestan zaposlen pri tem filmanju.«

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 13. decembra: 11 Solska ura: Otrk in mati v Cankarju (G. Ljudevit Mrzel) — 12 Radijski šramel — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Glasbene slike (plošče) — 14 Napovedi — 15 Pester spored (Radijski orkester) — 15.40 Vseki svet in njegove osebine (G. Fr. Torszeglay) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Vesela tedenska kronika — 20 Koncert operne glasbe (Radijski orkester) — 21.10 Klavirski koncert (ga. Jadviga Strukelj-Požnelova) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Samospevi ge. Zorke Levčnikove, pri klavirju G. prof. M. Lipovsek.

Sreda, 14. decembra: 12 Operetni zvoki (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Zborovske točke (plošče) — 14 Napovedi — 15 Mladinska ura: Arnost Adamič: Med zadnjimi lovei na koral, poučna igra (člani rad. igr. druž.) — 18.30 Iz Schubertove skicirke, fantazija (plošče) — 18.40 Vzgoja in pripravi sposobnosti (G. dr. Stanka Gogala) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz ljubljanske opere — v I. odmoru: Glasbeno predavanje (G. V. Ukmar) — v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Torek, 13. decembra: Belgrad: 20 Narodne pesmi. 20.40 Filharmon. koncert. 22.20 Plošče — Zagreb: 20 Opera — Sofija: 19 Mandoline, 19.35 Ork. koncert. 20 Beethovenove skladbe, 20.35 Ruska romanca — Pariza: 20 Pisan koncert, 21 Simf. koncert, 21.15 Solistični koncert — Budimpešta: 19.20 Cigan. orkester, 20.20 Igra. 21.10 Peski koncert, 22 Ork. koncert, 22.10 Plošče — Dunaj: 18.30 Pihal, 20.10 Igra, 21 Haydnov ciklus, 22.35 Zabavna in ples. glasba — Berlin: 20.10 Veselo klavirsko skladbo, 20.30 Operetni konc. — Bratislava: 20.10 Operetna glasba — Lipsko: 20.10 Simf. orkester, Köln: 20.10 Ples. večer — Monakovo: 20.10 Opera Faust — Straubourg: 20.15 Komična opera.

Sreda, 14. decembra: Belgrad: 20 Humor, 21 Narodne pesmi, 21.35 Tamturice, 22.20 Plošče — Zagreb: 20 Plošče po željah, 22.20 Plesna glasba — Sofija: 19 Opera — Pariza: 19 Madžarski koncert, 21 Chopinove skladbe, 22 Plošče — Budimpešta: 20.10 Buechev koncert, 21.10 Plošče, 22.45 Ork. koncert — Dunaj: 20.15 Pesem Vzhodne marke, 21 Koncert po željah, 22.50 Ork. koncert — Berlin: 21.15 Rokoko glasba — Frankfurt: 20.15 Koncert po željah — Stuttgart: 20.10 Schubert-Liszt, 21 Bachova stoletnica — Strassbourg: 20.30 Brahmove skladbe.

Naročajte in širite Slovenski dom!

Videl je, to že nekoč, ko je bil še mlad. Takrat je bil to obraz dečka, ki se mu je smejal od vodometa, dokler ni prišel pater Ksaver in rekel, da je vse to le sen. Bil je to »Antonio«.

Toda sedaj je bil starejši. Plemeniti, moški obraz je bil poln tuge zaradi neizpolnenih želja in upanj, a oči so sanjale kot daljna neodkrita morja. Ko se je zmerom motneje in motneje pogrezal v temo, so frfotali lasje kot goreči čop.

Tako je stal trenutek, kakor da bi se prestrašil, da je vdrl venkaj na mrzlo mesečno svetlobo. Tresel se je in se žalostno oziral naokrog. Oči so se vzbujile od strahotnega stremjenja kot oči dečka, ki zmešan zaradi groze in osamljenosti zagleda svojega igralskega tovariša mrtvega. Sam samcati dvojček je stal in gledal nekaj časa na svojega brata. Potem pa se je pripravil do koraka...

Nato se je obrnil in se v mesečini vrgel na tla praznega šotora. Ljubil je tisto bitje, ki ga je sedaj dušilo ter ga hotelo oviti okrog sebe. Težko je dihal. Začel je mahati s svojimi rokami in grabiti za nevidnimi stvarmi, ki so se mu zdele bolj drage, kakor pa umirajoči otrok. Oklepal se jih je in čutil, kako so se spet goreče vtiskale vanj. Njihove prsi so silile vanj ter stisnile njegova pljuča. Vsak vdih je pomenil peklensko muko... Njegove žile so žarele...

Z grozotnim glasom je zakričal: »Vode, vode!»

Rezki dušeči kriki iz Antonievega šotora so spravili vse speče taborišče pokonci. Straže, ki so bile postavljene zaradi levov, so pri tele semkaj. Obstale so in molčale. Stari Mehemed Ali je odgrnil zastor ter našel gosta svojega gospodarja izčrpanega na tleh šotora, čigar oprava je bila strašansko razmetana vsevpred. Končno so mu prinesli vode. Sedaj je lahko spet dihal. Sedaj spet živi!

Stari Mehemed je stal ob njem in modro strmel skozi svoje norčave očale.

»Poslej, moj sin,« je rekel, »poslej ti bo šlo boljše.

»Že marsikdo, ki je prišel na gorski zrak, da bi se pozdravil od dolinske mrzlice, je moral preživeti take napade. Tvoji kriki so bili strašni. Kar misliš sem, da bi se boril z levom.«

»To sem tudi delal,« je plaho dejal Antonio.

»Tiho, tiho,« je rekel mehko stari mož. »Odslej te ne bomo več pustili samega, dokler se ne boš okrepil.«

Med nadaljnjim potovanjem v gore je Antonio spal. Po nekaj dneh so čuli iz daljave ropotanje bobnov, ki so bili prevlečeni s kačjo kožo iz Futa Jaluna, ter naznanjali njegov prihod. Obisk bo bržkone dolgo trajal, to je vedel. Zato se mora tokrat zares pozdraviti. Pripravljal se je na nepopisno bučnost afriškega sprejema v arabskem kraju. Že so doneli vojaški rogovi, že so topotali proti njemu konji, razbijali bobni in prasketale puške, kakor da bi bila v teku kaka bitka.